

Základní škola, Česká Lípa, 28. října 2733, příspěvková organizace

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

školní rok 2011/12

Školní metodici prevence:

Mgr. Monika Dytrychová (pro 1. st.)

Mgr. Iveta Kurdzielová (pro 2. st.)

Motto:

Smysl má taková prevence, do které se zapojí všichni a která povede ke zdravému životnímu stylu, posilování kvalitních mezilidských vztahů, rozvoji a podpoře sociálních kompetencí a tím k vytváření zdravé společnosti.

OBSAH

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY	1
1 ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM 2010/11	4
1.1 ÚVOD.....	4
1.2 PRINCIPY PREVENTIVNÍHO PROGRAMU	5
1.3 STRATEGIE A METODY	5
1.3.1 Vztah učitel – žák.....	5
1.3.2 Skupinová práce	5
1.3.3 Projektové vyučování a celoškolní projekty.....	6
1.3.4 Individualizované hodnocení, slovní hodnocení, sebehodnocení, zpětná vazba skupiny	6
1.3.5 Komunikace s rodiči, zákonnými zástupci	6
1.3.6 Pedagogická diagnostika	6
1.4 PODMÍNKY ŠKOLY	6
1.5 ANALÝZA SITUACE VE ŠKOLE A JEJÍ VYHODNOCENÍ.....	7
1.5.1 Mapa školy.....	7
1.5.2 Hodnotící zpráva preventivního programu 2009/10.....	7
1.6 STANOVENÍ CÍLŮ MPP.....	8
1.6.1 Dlouhodobé cíle (cíle ŠPP, ŠVP).....	8
2 HLAVNÍ ÚKOLY ŠKOLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU PRO ŠKOLNÍ ROK 2010/2011:.....	9
2.1 PRO ŽÁKY	9
2.1.1 I. stupeň	9
2.1.2 II. stupeň.....	11
2.2 PRO RODIČE:	14
2.3 PRO PEDAGOGY	14
3 ZA KOLIK?	15
4 ZPŮSOB MĚŘENÍ EFEKTIVITY PROGRAMU, EVALUACE	15
5 DOKUMENTACE	15
6 PROPAGACE PROGRAMU.....	15
VÝCHOZÍ DOKUMENTY A MATERIÁLY K TVORBĚ MPP	16

1 ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM 2010/11

1.1 Úvod

Pokud chceme budovat zdravou školu:

- Škola nesmí být tradiční hierarchickou institucí, musí být institucí, kde je zdůrazňována nejen svoboda, ale i odpovědnost a zachování pravidel, spravedlnost, spoluúčast a spolupráce.
- Školní práce musí být postavena na dvou základních principech. Na respektu k potřebám jednotlivce (žáka stejně jako učitele) a na komunikaci a spolupráci uvnitř školy všech se všemi a mezi sebou (učitelů, žáků, rodičů) i vně školy (školy s obcí a dalšími partnery).
- Pokud má být preventivní program účinný, je důležité zapojení všech aktérů života školy – žáků, rodičů, učitelů i ostatních zaměstnanců školy. Škola musí být jako jeden ucelený organismus, ve kterém vše funguje na základě vzájemné spolupráce. Bez účasti všech není žádná změna a rozvoj reálně dosažitelný a trvale udržitelný. Pokud nejsou tyto podmínky respektovány, nemůže být úspěch programu ani rychlý, ani snadný a efektivní.
- Preventivní ochranné kompetence dětí a mládeže musí být vytvářeny nejen konkrétními informacemi o jednotlivých společensky nežádoucích jevech, informacemi o zdraví a zdravém životním stylu, ale i osobnostním a sociálním rozvojem a výcvikem sociálně komunikativních dovedností.
- Preventivní působení musí mít výchovně vzdělávací charakter.

Preventivní program je realizován na několika úrovních:

- je začleněn do výukových předmětů jednotlivých ročníků na 1. i 2. stupni
- prostřednictvím jednorázových i pravidelně se opakujících akcí
- realizací mimoškolních aktivit
- nabídkou zájmových útvarů

1.2 Principy preventivního programu

- Rozvoj klíčových kompetencí žáků
- Rozvoj sociální kompetence – rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomění si důsledků jednání
- Posilování komunikačních dovedností – zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch, kritiku
- Demokratické řízení, efektivní pravidla vzájemného soužití
- Vytváření pozitivního sociálního klimatu – pocitu důvěry, bez nadměrného tlaku na výkon, zařazení do skupiny, práce ve skupině vrstevníků, vytvoření atmosféry pohody a klidu bez strachu a nejistoty
- Formování postojů ke společensky akceptovaným hodnotám – pěstování právního vědomí, mravních a morálních hodnot, humanistické postoje apod.

Znalosti, dovednosti a postoje, které si žáci osvojí, musí korespondovat s věkem a navazovat na předchozí zkušenosti. Formy vzdělávání a výchovy musí zohledňovat životní styl rodiny i působení vrstevníků.

1.3 Strategie a metody

1.3.1 Vztah učitel – žák

Budujeme vzájemnou důvěru mezi učitelem a žákem. Žák ví, že se může na učitele obrátit a bude respektován jeho názor, jeho potřeby. Učitel se zajímá o žáka, podněcuje dialog. Učitel získává důvěru žáka i prostřednictvím budování vztahu s rodinou, sociálním prostředím žáka. Při řešení problémů je učitel otevřen komunikaci s žákem, s rodičem, širší rodinou, ostatními pedagogy, výchovným poradcem atd. Na základě dosažení dohody o společných cílech a postupech dochází k celkové a jednotné podpoře žáka.

1.3.2 Skupinová práce

Žáci velkou část vyučování spolupracují - ve dvojicích, ve skupinách, ve skupinách napříč třídami. Učitel věnuje pozornost spolupráci ve skupinách, podporuje naslouchání, zapojení všech členů skupiny, reflektuje s žáky skupinovou práci a podporuje tak rozvoj kompetencí týmové práce, řešení konfliktu (učitel podporuje odpovědnost žáka za řešení konfliktu). Žáci se učí vést diskuzi, vyjadřovat své názory, naslouchat druhým a vhodným způsobem reagovat

na kritiku. Jednou z možností je například vedení komunitního kruhu, ve kterém má každý právo diskutovat na základě pravidel, sdílet své pocity, obavy, radosti, zážitky, podněty k životu třídy, klást otázky.

1.3.3 Projektové vyučování a celoškolní projekty

V rámci projektů se žáci mohou blíže seznámit s děním kolem sebe a aktuálními tématy. Umožňuje intenzivní spolupráci tříd v rámci ročníku. Celoškolní projekt navíc podporuje spolupráci žáků napříč třídami a ročníky. Žáci se navzájem poznávají a dokážou spolupracovat starší s mladšími. Je to podstatný prvek prevence šikany starších žáků vůči mladším.

1.3.4 Individualizované hodnocení, slovní hodnocení, sebehodnocení, zpětná vazba skupiny

Žáci dostávají komplexní zpětnou vazbu od učitele. Jsou informováni o svém pokroku i nedostacích. Je oceňováno úsilí žáka a míra jeho pokroku bez srovnávání s výkonem ostatních. Je podporován jeho individuální talent a zájem. Diferenciace výuky může probíhat prostřednictvím práce ve skupinách podle zaměření žáka. Pomáháme žákovi vybudovat si důvěru v sebe, ve vlastní síly, pozitivní vztah k okolnímu světu.

1.3.5 Komunikace s rodiči, zákonnými zástupci

Učitelé nabízejí všem rodičům možnost individuální konzultace a vyzývají rodiče, aby tuto možnost využívali. Rodiče mají možnost navštívit i výuku, často se zapojují do výuky v rámci svých možností a poznávají tak prostředí školy a lépe tak chápou potřeby svých dětí ve škole.

1.3.6 Pedagogická diagnostika

Učitel věnuje pozornost žákům, registruje signály o možném problému žáka a hledá příčiny a vhodné formy nápravy. Pokud je třeba, spolupracuje s rodiči a výchovným poradcem, který se zapojí do diagnostického a terapeutického procesu. Případně je využíváno dalších odborných institucí (PPP aj.)

1.4 Podmínky školy

Viz. Výroční zpráva

1.5 Analýza situace ve škole a její vyhodnocení

Analýza situace ve škole je stěžejním výchozím materiálem pro tvorbu preventivního programu školy. Prostřednictvím šetření můžeme stanovit hlavní cíle programu.

Analýza konkrétní situace na škole proběhla prostřednictvím:

- Mapy školy
- Hodnocení úspěšnosti školního preventivního programu

1.5.1 Mapa školy

Autoevaluaci provádíme prostřednictvím společnosti SCIO. Probíhá mezi žáky, rodiči a učiteli. Šetření se opakuje pravidelně po dvou letech. Naposledy byla provedena ve šk. roce 2008/09. Okruhy mapování jsou:

1. Cíle školy
2. ŠVP
3. Výběr školy
4. Spokojenost se školou
5. Kvalita a formy výuky
6. Hodnocení
7. Vztahy
8. Bezpečné a zdravé prostředí školy
9. Spolupráce
10. Materiální zázemí
11. Školní nej

Z výsledků šetření jsou patrná některá fakta, která se stanou východisky pro přípravu školního preventivního programu.

1.5.2 Hodnotící zpráva preventivního programu 2010/11

Je součástí výroční zprávy školy.

1.6 Stanovení cílů MPP

1.6.1 Dlouhodobé cíle (cíle ŠPP, ŠVP)

- vybudování optimálního klimatu školy a sociálních vztahů, při kterých dochází ke zvyšování sociální kompetence dětí, k rozvoji dovedností, které vedou k odmítání všech forem sebedestrukce, projevů agresivity a porušování zákona
- výchova dětí ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a rozvoji harmonické osobnosti (s pocitem spokojenosti, chuti do života, tělesného i duševního blaha)
- průběžné sledování konkrétních podmínek a situace ve škole z hlediska rizik výskytu sociálně patologických jevů a uplatňování různých forem a metod umožňujících včasné zachycení ohrožených dětí
- zabránit vzniku a šíření sociálně patologických jevů, zvýšit odolnost dětí a mládeže vůči těmto negativním vlivům
- maximálně aktivně zapojit všechny aktéry školy (žáky, rodiče, učitele i ostatní zaměstnance školy) do života školy
- problematika prevence veškerého rizikového chování je začleněná do ŠVP a je přirozenou a neoddelitelnou součástí výuky jednotlivých předmětů a veškerého dění života školy

2 HLAVNÍ ÚKOLY ŠKOLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU PRO ŠKOLNÍ ROK 2011/2012:

Stanovené úkoly vycházejí z potřeb naší školy.

Pokračujeme ve všech pozitivních preventivních aktivitách a činnostech školy realizovaných v minulých letech, které se staly běžnou součástí života školy a které jsou kladně vnímány ze strany učitelů, žáků, jejich rodičů i ostatní veřejností.

2.1 Pro žáky

budeme:

- ✓ *realizovat preventivní strategii v jednotlivých ročnících a předmětech začleňováním preventivních témat do výuky jednotlivých předmětů (viz. Průřezová témata ŠVP)*
- ✓ *na 2. st. realizovat pravidelné třídnické hodiny (1 hod./týdně) - zaměřené na zvyšování sociálních kompetencí žáků, posilování pozitivních vztahů v kolektivu a posilování důvěry k třídní učitelce, vytváření atmosféry pohody a klidu, bez strachu a nejistoty*
- *pozitivně podporovat tvorbu a následné dodržování pravidel vzájemného soužití třídy*
 - ✓ *každá třída si vytvoří pravidla soužití třídy, jejich plnění bude vyhodnocovat během roku při třídnických hodinách*
- *podporovat mimoškolní akce se třídou (výlety, návštěvy kulturní akcí, ozdravné a sportovní pobyty, poznávací zájezdy...)*
- *pokračovat v třídních setkáváních žáků 5. ročníků (2. pol. šk. roku), jehož cílem je snaha o co nejplynulejší přestup žáků na druhý stupeň, seznámení se s budoucím třídním učitelem, popř. dalšími vyučujícími a v neposlední řadě i prohloubení vzájemných vztahů se stávajícím třídním učitelem a spolužáky*
- *realizovat pro 6. ročníky výjezdový vrstevnický program navazující na společná setkávání v 5. ročníku k vytváření a posilování kvalitního týmu. Program podporuje zdravý životní styl, zvládání náročných fyzických a duševních situací, pěstování právního vědomí, mravních i morálních hodnot*
- *dle možností zajišťovat celou řadu besed, preventivních programů, exkurzí*
- *podporovat různé celoškolní soutěže – výtvarné, sportovní, vědomostní,...*
- *prohlubovat častější spolupráci mezi mladšími a staršími spolužáky, společné setkávání v zájmových útvarech, a při společných celoškolních aktivitách (školní projekty, školní sportovní dny, recitační soutěže, školní akademie, Škrpál, letní tábory, činnost školní samosprávy)*

2.1.1 I. stupeň

1. ročníky + přípravný ročník Pastelka

- Projektový den Dravci (Zeyferus)
- Beseda s policií
- Exkurze – Záchraná služba
- Exkurze - HZS
- Mikulášská besídka
- Vánoční besídka
- Karneval

- Návštěvy divadelních představení
- Návštěva výstavy ve ZŠ Moskevská
- Návštěva městské knihovny
- Projektové dny – Zvyky a obyčeje, Vánoce, Velikonoce
- Vítání ročních období
- Den Země
- Dětský den
- Sportovní týden
- Školní akademie
- Školní výlet
- Ozdravný pobyt 1.A, 1.B
- Zdravé svačinky
- Návštěva muzea
- Sobotní filmová a divadelní představení (E. Vítková)
- Spolupráce s družebním přípravným ročníkem v Novém Boru (K. Hradecká, E. Vítková)
- Celoroční projekt „Ajax“

2. ročníky

- Projektový den Dravci (Zeyferus)
- Projektový den Putování s podzimními skřítky
- Návštěvy divadelních představení
- Recitační soutěž
- Ekologické projekty
- Mikulášská besídka
- Vánoční besídka
- Návštěva městské knihovny
- Den Země
- Vítání ročních období
- Návštěva výstavy ve ZvŠ
- Sportovní týden
- Dopravní hřiště
- Dětský den
- Školní akademie
- Ozdravný pobyt
- Školní výlet
- Zdravé svačinky
- Projektový den Dravci (Zeyferus)

3. ročníky

- Den Země
- Návštěvy divadelních představení
- Recitační soutěž
- Vítání ročních období
- Třídění odpadů
- Exkurze skanzen Přerov nad Labem + svíčárna
- Vánoční besídka
- Den dětí
- Sportovní soutěže
- Týden zdraví
- Návštěva muzea
- Návštěvy naučných programů městské knihovny

- Projektové dny
- Návštěva Vodního hradu s výukovým programem
- Ozdravný pobyt

4. ročníky

- Beseda s policistou
- Beseda - Kriminalita mládeže
- Zdravé svačinky
- Třídění odpadů
- Vánoční strom pro zvířata
- Vítání ročních období
- Den Země
- Den dětí
- Sportovní týden, turnaj ve vybíjené
- Návštěva muzea
- Návštěva Vodního hradu s výukovým programem
- Vánoční besídka
- Recitační soutěž
- Projektové dny
- Dopravní hřiště
- Ozdravný pobyt

5. ročníky

- Beseda s policistou
- Beseda – Kriminalita mládeže
- Zdravé svačiny
- Školní časopis
- Výlety s ekologickým zaměřením
- Planetárium Praha + Královská cesta
- Literární soutěž: vlastní verše, vlastní povídka
- Školní časopis
- Vítání ročních období
- Letní tábor
- Zahraniční ozdravný pobyt
- Návštěva zvláštní školy – výstava
- Spolupráce s městskou knihovnou
- Exkurze
- Sportovní den
- Školní akademie
- Dopravní hřiště
- Projektové dny
- Vítání ročních období
- Příspěvky na psí útulek
- Návštěva chráněné dílny – výroba obrázků
- Návštěvy muzea

2.1.2 II. stupeň

Exkurze

- Praha – dějepisná exkurze
- Parlament ČR
- Praha - Národní divadlo, návštěva představení
- Národní divadlo v Liberci
- Literární exkurze Po stopách K. H. Máchy
- Návštěva galerie v Litoměřicích
- Ústí nad Labem, Karlovy Vary, Kutná Hora, Benešov nad Ploučnicí, Ústěk – zeměpisné a dějepisné exkurze
- Pevnost Terezín
- Lidice
- Pověsti Máchova kraje
- Dějepisná exkurze – Českolipské baroko
- Exkurze na stanici záchranné služby
- Exkurze záchranného hasičského sboru
- K- centrum
- Burza škol
- Mezinárodní veletrh jazyků a vzdělávání Expolingua
- Návštěva soudního přelíčení
- Návštěva městské policie
- IQ Park Liberec
- Exkurze v rámci předmětu Svět práce (8. ročníky)
 - Polyvanced GMBM
 - Truhlárna Svárov
 - Kadeřnictví, pedikúra, Moskevská ulice
 - Protocol - Svárov
 - Exkurze v nemocnici a lékárně
 - Návštěva Úřadu práce v České Lípě
 - Návštěva Městského úřadu v České Lípě
 - Praha – letiště

Besedy, interaktivní programy:

- Beseda o dospívání Čas proměn
- Integrace jedinců
- Hrou proti AIDS
- Projekt společnosti Člověk v tísni s názvem "Příběhy bezpráví"
- Besedy o šikaně, kyberšikaně
- "Típní to"
- 10 věcí, které možná nevíš o drogách
- Právní vědomí
- Trestní právo
- Zdravý životní styl
- Sprejerství
- Osobní bezpečí – film, otevřená diskuze
- The action – výchovně vzdělávací program – bezpečně na silnicích

Ostatní aktivity

- Světový den první pomoci
- Planeta Země 3000
- Adventní trhy v ambitu
- Psí vánoce 2011 - sbírka
- Zpívání u vánočního stromu
- Vánoční noc ve škole
- Bruslení
- LVVZ
- Den otevřených dveří
- Turnaj ve stolním fotbálku
- Atletický čtyřboj
- Přespolní běh
- Turnaj ve vybíjené, florbalu, košíkové
- Šachový turnaj
- Kytičkový den – zapojení do charitativní akce
- Kouzlo deskových her
- Veletrh dětské knihy, Liberec
- Adopce na dálku, charitativní sbírka
- Den Země
- Účesový den
- Víkendové akce ekologicko-turistického kroužku
- Veletrh dětské knihy – Liberec
- ZOO Liberec, adopce pandy červené – předání finančního daru
- Spaní ve škole
- poznávací zájezd do Anglie
- Posilovací kurz pro 6. ročníky
- Třídění je hra
- Divadelní představení v Jiráskově divadle
- Programy starších dětí pro nižší ročníky (mikulášská nadílka, Putování pohádkou, Učení službou, pomoc při organizaci sportovních soutěží)

Soutěže a olympiády:

- Soutěž zdravotních hlídek
- Olympiády z Čj, M, Ch, Dě, Př, Eko, Aj, Ze
- Matematický klokan
- Najdi, co neznáš – internetová soutěž
- Přírodovědný klokan
- Pythagoriáda
- Recitační soutěž
- Atletická liga škol
- Orion cup - florbal
- Pohár rozhlasu
- Třídění je hra

Celoškolní projekty, akce

- Den jazyků
- Jarní projektové dny – téma si volí třída sama
- Dny otevřených dveří
- Společenský večer školy
- Škrpál – turistický pochod
- Školní akademie
- Sportovní atletické hry
- E- Twinning

Časopis Hrupka

dvouměsíčník, který vytváří žáci pod vedením učitelů

Žákovská samospráva

2.2 Pro rodiče:

- *zajistíme informovanost prostřednictvím třídních učitelů na třídních schůzkách, webových stránkách školy*
 - *o preventivní strategii školy*
 - *o školním řádu*
 - *o kompetenci školního metodika*
 - *o výměně informací a formě spolupráce*
- *budeme spravovat sekci na webu školy, ve které rodiče najdou adresář poskytovatelů služeb s ohledem na problematiku zvládnutí rizikového chování dětí*
- *uspořádáme 4. společenský večer školy, turistický pochod Škrpál, školní akademii*
- *uspořádáme zajímavé přednášky (např. Zdravý životní styl, Bezpečně s internetem)*

2.3 Pro pedagogy

budeme:

- *zajišťovat stálou informovanost*
- *podporovat prohlubování vzdělávání pedagogů, nabízet programy, školení*
- *podporovat všechny mimoškolní akce se třídou (výlety, kulturních akce, sociální výcviky, ozdravné a sportovní pobyty, poznávací zájezdy...)*

3 ZA KOLIK?

K plnění cílů preventivního programu je zapotřebí zajistit potřebné finanční prostředky.

Zdroje financování:

1. Z grantů vyhlašovaných MŠMT, krajským úřadem, městským úřadem
2. Prostředky školy
3. SRPDŠ
4. Příspěvky rodičů na jednotlivé akce

4 ZPŮSOB MĚŘENÍ EFEKTIVITY PROGRAMU, EVALUACE

- V průběhu školního roku budeme sledovat plnění jednotlivých cílů a zároveň povedeme záznamy a přehledy realizovaných aktivit
- Na konci školního roku dojde k celkovému vyhodnocení preventivního programu, který bude součástí výroční zprávy školy

5 DOKUMENTACE

- Budeme shromažďovat veškeré informace a zpětné vazby v průběhu roku (tř. učitelé, vých. poradce, metodik)
- Budeme evidovat výskyt rizikových forem chování u jednotlivých žáků tříd (tř. uč.)
- Veškeré informace zaznamenáváme, včetně záznamů o rozhovorech se žáky, s rodiči (zajistí tř. učitel, výchovný poradce, metodik prevence)

6 PROPAGACE PROGRAMU

- Prostřednictvím webových stránek školy – www.zs-spicak.cz
- Školního časopisu Hrupka
- V městských i regionálních novinách

Výchozí dokumenty a materiály k tvorbě MPP

- [Metodický pokyn k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních](#)
- Dokument MŠMT č. j.: 20 006/2007 - 51
- [Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy na období 2005 – 2008](#)
- [Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví](#)
- Dokument MŠMT č. j. 10 194/2002 -14
- [Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků ve školách a školských zařízeních](#)
- Dokument MŠMT Č. j. 37 014/2005-25
- [Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance](#)
- Dokument MŠMT č. j. 14 423/99 - 22
- [Metodický pokyn k prevenci a řešení šikanování](#)
- Dokument MŠMT č.j. 24 246/2008 - 6
- [Školní preventivní program pro mateřské a základní školy a školská zařízení](#)
- [Zákon 359/1999 Sb. o sociálně – právní ochraně dětí](#)
- [Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních](#)
- [Standardy odborné způsobilosti poskytovatelů programů primární prevence užívání návykových látek](#)